

กฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่

ในร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศ

นพ.ชูชัย ศุภวงศ์*

นพ.สุภกร บัวสาย**

นवलอนันต์ ตันติเกตุ**

จากการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจเรื่องโทษภัยของบุหรี่เป็นอย่างดี และต้องการให้ร้านอาหารโดยเฉพาะร้านที่ติดเครื่องปรับอากาศขยายเขตปลอดบุหรี่เพิ่มขึ้นจากเดิม ในขณะที่ด้านเจ้าหน้าที่รัฐผู้รับผิดชอบและบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ขาดความกระตือรือร้น โดยให้เหตุผลว่าผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจน้อย อีกทั้งกระทรวงสาธารณสุขไม่ดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง คณะผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะให้กระทรวงสาธารณสุขหันมาสนับสนุนให้ประชาชนมีความสะดวกในการแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อพบเห็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมายรวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพอันจะส่งผลให้สังคมมีความเข้มแข็งเพียงพอต่อการกำหนดพฤติกรรมของผู้ฝ่าฝืนกฎหมายไม่ให้ละเมิดสิทธิผู้อื่นได้--*บรรณาธิการ*

ความนำ

พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ได้เริ่มมีผลในทางปฏิบัติตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2535 เนื้อหาสาระของกฎหมายฉบับนี้มุ่งคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ซึ่งได้แบ่งสถานที่สาธารณะออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 1) ห้ามสูบบุหรี่ทั้งหมด เช่น รถยนต์โดยสารปรับอากาศ ลิฟต์ โรงภาพยนตร์ เป็นต้น
- 2) ห้ามสูบบุหรี่ทั้งหมด ยกเว้นห้องทำงานส่วนตัว เช่น โรงเรียน สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน เป็นต้น
- 3) ห้ามสูบบุหรี่ทั้งหมดยกเว้นเขตสูบบุหรี่ และห้องทำงานส่วนตัว เช่น สถานพยาบาล ศูนย์การค้า และห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

4) ห้ามสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ แต่สูบได้ในเขตสูบบุหรี่ซึ่งมีบริเวณไม่เกิน 50% ของพื้นที่ของร้านอาหาร เช่น ร้านอาหารที่มีห้องปรับอากาศ เป็นต้น

ทั้งนี้กฎหมายได้ระบุโทษผู้ฝ่าฝืนไว้ดังนี้ กล่าวคือ ผู้สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่มีโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท เจ้าของสถานที่หรือผู้รับผิดชอบที่ไม่จัดเขตสูบบุหรี่/เขตปลอดบุหรี่ (โดยมีป้ายและสัญลักษณ์ตามกฎหมาย) ปรับไม่เกิน 20,000 บาท ไม่จัดให้มีเครื่องหมายในเขตสูบบุหรี่/เขตปลอดบุหรี่ตามหลักเกณฑ์ ปรับไม่เกิน 2,000 บาท ไม่จัดเขตสูบบุหรี่ตามลักษณะและมาตรฐานที่กำหนด ปรับไม่เกิน 10,000 บาท

นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เฉพาะในระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ นักวิชาการ

*MD.MPH.MOH. อว. เวชศาสตร์ป้องกันฯ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

**Ph.D (Health Planning) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

***ศม. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

สุขภาพิบาลศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต นายแพทย์ สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการโรงพยาบาล สาธารณสุขอำเภอ และเภสัชกรประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีอำนาจในการตรวจสอบหรือควบคุมให้การเป็นไปตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ และกำหนดให้ตำรวจในฐานะเจ้าพนักงานสอบสวน ดำเนินการสอบสวนคดีโดยมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้

อย่างไรก็ตามกฎหมายในประเทศไทยหลายๆ ฉบับ มักย่อหย่อนในทางปฏิบัติ เนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น สาธารณชนไม่ทราบข้อมูลข่าวสาร หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ไม่เอาจริงเอาจังที่จะดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องประเมินผลโดยการเลือกศึกษาเฉพาะกรณีในร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศ ซึ่งเป็นสถานที่สาธารณะที่ประชาชนทั่วไปเข้าไปใช้บริการจำนวนมาก โดยศึกษาทั้งในส่วนของผู้ใช้บริการ คือ ประชาชน ผู้ให้บริการ คือเจ้าของ/ผู้รับผิดชอบร้านอาหาร พนักงานเสิร์ฟรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ดูแลกฎหมาย คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาประเมินผลครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการจัดสร้างเครื่องมือ ออกแบบสอบถาม จำนวน 5 แบบ สำหรับแต่ละกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่มซึ่งประกอบด้วย เจ้าของ/ผู้รับผิดชอบร้านอาหาร พนักงานเสิร์ฟ ประชาชนผู้มารับประทานอาหาร พนักงาน

เจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อสอบถามความคิดเห็น เจตคติ ความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติตามกฎหมาย

ในการประเมินผล ได้ดำเนินการในพื้นที่ 4 ภาค โดยเลือกภาคละ 1 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดหนองคาย และจังหวัดจันทบุรี โดยได้สุ่มตัวอย่างร้านอาหารปรับอากาศในเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด รวมทั้งการสุ่มตัวอย่างเจ้าของ/ผู้รับผิดชอบร้านอาหาร ประชาชนผู้มารับประทานอาหาร พนักงานเสิร์ฟ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยมีจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม แต่ละจังหวัดดังปรากฏในตารางที่ 1

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

จากฐานข้อมูลของผู้ประสานงานจังหวัดได้สำรวจพบว่า จังหวัดตัวอย่าง 2 จังหวัดคือ จันทบุรีและหนองคาย มีร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศในเขตอำเภอเมืองค่อนข้างน้อย คือ จันทบุรี 13 ร้าน หนองคาย 15 ร้าน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ทุกร้านเป็นตัวอย่าง สำหรับเชียงใหม่และสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นจังหวัดใหญ่ มีแหล่งท่องเที่ยว มีร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศมาก จึงดำเนินการสุ่มอย่างมีระบบเพื่อให้ได้จำนวนร้านในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับสองจังหวัดเล็ก โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะสำรวจเป็น 5 กลุ่ม กำหนดให้เจ้าของ/ผู้รับผิดชอบทุกร้านเป็นตัวอย่างได้จำนวนรวมทั้งสิ้น 55 คน กำหนดให้พนักงานเสิร์ฟในร้านทุกคนเป็นตัวอย่างได้จำนวนรวมทั้งสิ้น 355 คน พนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่มใน 4 จังหวัดที่สำรวจ

กลุ่มตัวอย่าง	จังหวัด				รวม
	จันทบุรี	เชียงใหม่	สุราษฎร์ธานี	หนองคาย	
1. เจ้าของ/ผู้รับผิดชอบร้านอาหาร	13	13	14	15	55
2. พนักงานเสิร์ฟ	105	105	82	63	355
3. ประชาชน	131	126	128	130	515
4. พนักงาน/เจ้าหน้าที่	34	36	46	46	162
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจ	104	303	150	100	657
รวม	387	583	420	354	1,744

กฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ในร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศ

ผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ในเขตอำเภอเมืองทุกคนทั้ง 4 จังหวัดเป็นตัวอย่างได้จำนวน 162 คน เช่นเดียวกัน กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ตัวอย่างทุกคนเป็นตัวอย่างรวม 657 คน ในส่วนของประชาชนผู้มารับประทานอาหาร ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลโดยกำหนดหมายเลขร้านที่จะสำรวจเรียงกันไปตามผลการโยนเหรียญโดยกำหนดให้ผลที่ออกหัวเป็นมือกลางวัน ส่วนผลที่ออกก้อยเป็นมือเย็น สำหรับการเริ่มสำรวจ เก็บข้อมูลร้านละ 1 มือ เลือกโต๊ะที่มารับประทานไม่เกิน 10 คน เวลาใกล้เที่ยงตรง และใกล้ 18.00 น. สำหรับเวลาเย็น เก็บข้อมูลทุกร้านที่เป็นตัวอย่างได้จำนวน 515 คน รวมตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มได้จำนวนทั้งสิ้น 1,744 คน

ผลของการศึกษาประเมินผล

3.1 ลักษณะทั่วไปของทุกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่ม จาก 4 จังหวัด ใน 4 ภาค ของประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 1,744 คน จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มที่ปรากฏในตารางที่ 2 มีเพศหญิง 512 คน เพศชาย 1,232 คน ซึ่งมีอายุแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม

ตารางที่ 2 แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มอายุ	เพศ	
		หญิง	ชาย
1. เจ้าของ/ผู้รับผิดชอบ ร้านอาหาร	26-40 ปี (ร้อยละ 59.2)	29	26
	41-50 ปี (ร้อยละ 22.2)	(52.7)	(47.3)
2. พนักงานเสิร์ฟ	ต่ำกว่า 25 ปี (ร้อยละ 71.7)	209	146
		(58.9)	(41.1)
3. ประชาชนผู้มารับประทาน อาหาร	20-30 ปี (ร้อยละ 42.7)	247	268
		(48.0)	(52.0)
4. พนักงานเจ้าหน้าที่	41-55 ปี (ร้อยละ 50.55)	27	135
	26-40 ปี (ร้อยละ 39.8)	(16.6)	(83.4)
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจ	26-40 ปี (ร้อยละ 69.1)	-	657
			(100)
รวม		512	1232

(จำนวนเพศชายสูงกว่ามากเนื่องจากกลุ่มตำรวจเป็นชายล้วน โดยที่เมื่อหักเอากลุ่มตำรวจออกซึ่งเป็นเพศชายล้วนจำนวน 657 คน จะเหลือเพศชาย 575 คน ซึ่งจะเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกับเพศหญิง) อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 20-40 ปี ยกเว้นพนักงานเสิร์ฟซึ่งส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 25 ปี และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 40-55 ปี นอกจากนี้ในทุกกลุ่มอายุมีเพศชายจำนวนใกล้เคียงกับเพศหญิง ยกเว้นในกลุ่มตำรวจซึ่งเป็นเพศชายล้วน และพนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 83.9)

สำหรับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 67 ไม่เคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 12 เคยสูบบุหรี่ (ปัจจุบันหยุดสูบแล้ว) ร้อยละ 21 ที่สูบบุหรี่ ดังปรากฏรายละเอียดในแผนภูมิที่ 1

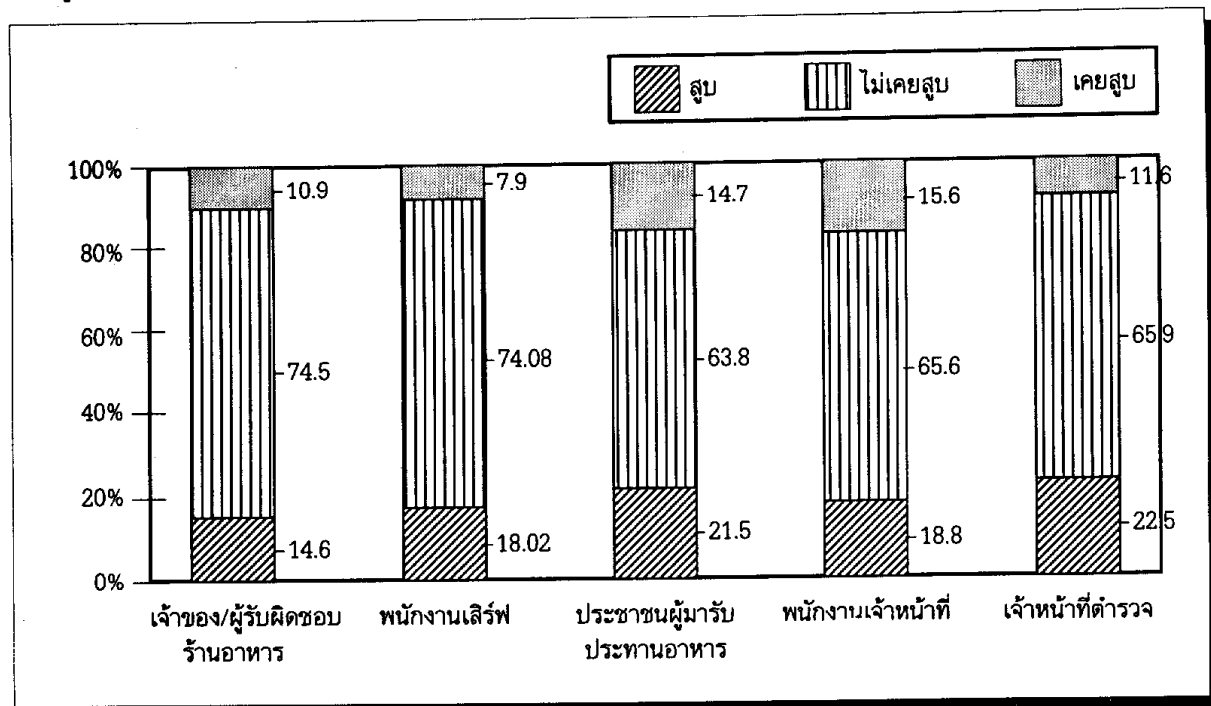
ความคิดเห็นทั่วไป

1. ความรู้เรื่องโทษภัยของบุหรี่

ความรู้เรื่องโทษภัยของบุหรี่ในกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังตารางที่ 3

เป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่ม มี

แผนภูมิที่ 1 แสดงพฤติกรรมต่อบุหรื ในกลุ่มตัวอย่างต่างๆ

ตารางที่ 3 แสดงความรู้เรื่องโทษภัยของบุหรืทั้งต่อผู้สูบบุหรี่และผู้ที่อยู่ใกล้เคียงผู้สูบบุหรี่

กลุ่มตัวอย่าง	ความรู้เรื่องโทษภัยของบุหรื			
	เชื่อว่าบุหรืมีโทษต่อผู้สูบบุหรี่		เชื่อว่าบุหรืมีโทษต่อผู้ใกล้เคียง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เจ้าของร้านอาหารหรือผู้รับผิดชอบ	55	100	55	100
2. พนักงานเสิร์ฟ	352	98.9	345	96.9
3. ประชาชนผู้มารับประทานอาหาร	505	98.4	493	96.0
4. พนักงานเจ้าหน้าที่	162	100	162	100
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจ	643	98.0	619	94.3
รวม	1,717	99.06	1,674	99.44

ความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีในเรื่องโทษภัยของบุหรืต่อผู้สูบบุหรี่และผู้ที่อยู่ใกล้เคียงผู้สูบบุหรี่ โดยเฉพาะในกลุ่มบุคลากรสาธารณสุข (พนักงานเจ้าหน้าที่) และกลุ่มเจ้าของหรือผู้รับผิดชอบร้านอาหาร ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องโทษภัยบุหรืเป็นอย่างดี

2. สื่อที่ทำให้ทราบเรื่องกฎหมายคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่

เป็นที่น่าสนใจว่าในเรื่องของเนื้อหาสาระของ

กฎหมายคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ ทุกกลุ่มตัวอย่างได้ตอบว่ารับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุดคือ ร้อยละ 46.8 รองลงมาคือ จากโปสเตอร์แผ่นพับ ร้อยละ 19.2 สำหรับในกลุ่มตำรวจซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายโดยตรง จากข้อมูลที่ปรากฏ แสดงให้เห็นว่าตำรวจได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยตรงเป็นส่วนน้อย สะท้อนให้เห็นถึงกลไกในการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานของรัฐ (ตารางที่ 4)

กฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ในร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศ

ตารางที่ 4 แสดงชนิดของสื่อที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างได้รับทราบเนื้อหา สาระของกฎหมายคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่

แหล่ง/สื่อ	กลุ่มตัวอย่าง	เจ้าของ/ผู้	พนักงาน	ประชาชนผู้	เจ้าหน้าที่	รวม	ร้อยละ
	รับผิดชอบ	เลิฟ	มารับประทาน	ตำรวจ			
	ร้านอาหาร		อาหาร				
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
1. วิทยู	7	32	38	70	147	10.4	
2. โทรทัศน์	24	115	206	350	695	46.8	
3. หนังสือพิมพ์	5	17	68	59	149	10.6	
4. โปสเตอร์/แผ่นพับ	6	80	86	98	270	19.2	
5. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	5	23	25	80	133	9.4	
6. อื่นๆ	1	22	28	-	51	3.6	
รวม	48	289	451	657	1,445	100	

3. การขยายเขตปลอดบุหรี่

ตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ได้กำหนดให้ร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศมีเขตปลอดบุหรี่ได้แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 50 ของเนื้อที่ทั้งหมด ที่เหลืออีกร้อยละ 50 หรือมากกว่าให้จัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ อย่างไรก็ตามเมื่อได้มีการสอบถามความเห็นจากทุกกลุ่ม ส่วนใหญ่แล้วในทุกกลุ่มมีความเห็นว่า ควรขยายเขตปลอดบุหรี่เพิ่มขึ้น

โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม (ร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมด) เป็นร้อยละ 75 และร้อยละ 100 ของพื้นที่ (ตารางที่ 5) โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนที่มารับประทานอาหารและพนักงานเจ้าหน้าที่มีข้อมูลที่น่าสนใจว่าประชาชนผู้มารับประทานอาหารต้องการให้ร้านอาหารปรับอากาศเป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมดถึงร้อยละ 38 และต้องการให้ขยายเขตปลอดบุหรี่เป็นร้อยละ 75 ของพื้นที่ทั้งหมดมีถึงร้อยละ 48 ดังนั้น

ตารางที่ 5 แสดงความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ปลอดบุหรี่

กลุ่มบุคคล	เขตปลอด		ขยายเขตปลอดบุหรี่จาก		เขตปลอด		ลดเขตปลอดบุหรี่จาก		รวม			
	บุหรี่		กำหนดเดิม 50% ของพื้นที่		บุหรี่คงเดิม		กำหนดเดิม 50% ของพื้นที่					
			เป็น				เหลือเป็น					
	100%	75 %	50%	25%	0%	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. เจ้าของ/ผู้รับผิดชอบร้านอาหาร	10	18.9	27	50.9	11	20.8	5	9.4	0	0	53	100
2. พนักงานเสิร์ฟ	82	23.6	160	46.1	71	20.5	21	6.1	13	3.7	347	100
3. ประชาชนผู้มารับประทานอาหาร	192	38.0	224	48.0	64	12.0	7	1.0	2	1.0	489	100
4. พนักงานเจ้าหน้าที่	46	29.1	91	57.6	18	11.4	3	1.9	0	0	158	100
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจ	161	24.6	263	40.0	171	26.0	62	9.4	0	0	657	100
รวม	491	28.8	765	44.9	335	19.7	98	5.8	15	0.8	1704	100

กฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ในร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศ

ประชาชนที่ต้องการให้ขยายเขตปลอดบุหรี่เพิ่มขึ้นจากเดิม มีทั้งสิ้นถึงร้อยละ 86

4. ร้านอาหารไม่ปรับอากาศกับการจัดเขตปลอดบุหรี่

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 ล้วนมีความเห็นพ้องตรงกันว่า ร้านอาหารที่ไม่ปรับอากาศก็ควรจัดเขตปลอดบุหรี่ด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 6) จึงนับว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญที่นำไปสู่การปรับแก้กฎหมายให้เหมาะสมต่อการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายที่สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่

5. การลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย ที่สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่

จากการสำรวจพบว่า มากกว่าร้อยละ 95 ของทุกกลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นตรงกันว่า ควรลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย

ที่สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ (ตารางที่ 7) ซึ่งเป็นข้อดีที่ทำให้การดำเนินการตามกฎหมายของผู้รักษากฎหมาย (พนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ) ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน

การปฏิบัติงานตามกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ที่ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจในการสำรวจตรวจสอบหรือควบคุมให้การเป็นไปตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ และกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ในฐานะเจ้าพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนคดีโดยมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้จากการประเมิณผล การปฏิบัติงานตามกฎหมายฉบับนี้พบว่า

ตารางที่ 6 แสดงความเห็นต่อการกำหนดให้ร้านอาหารไม่ปรับอากาศควรจัดเขตปลอดบุหรี่เช่นกัน

กลุ่มบุคคล	ความเห็น				รวม	
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. เจ้าของ/ผู้รับผิดชอบร้านอาหาร	54	98.2	1	1.8	55	100
2. พนักงานเสิร์ฟ	329	93.5	23	6.5	352	100
3. ประชาชนผู้มารับประทานอาหาร	474	93.0	36	7.0	510	100
4. พนักงานเจ้าหน้าที่	149	93.8	10	6.2	159	100
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจ	591	91.0	59	9.0	650	100
รวม	1,597	92.5	129	7.5	1,726	100

ตารางที่ 7 แสดงความเห็นต่อบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนตามที่กฎหมายกำหนด

กลุ่มบุคคล	ความเห็น				รวม	
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. เจ้าของ/ผู้รับผิดชอบร้านอาหาร	54	98.2	1	1.8	55	100
2. พนักงานเสิร์ฟ	341	97.4	9	2.6	350	100
3. ประชาชนผู้มารับประทานอาหาร	494	96.0	16	4.0	510	100
4. พนักงานเจ้าหน้าที่	151	96.2	6	3.8	157	100
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจ	621	95.0	32	5.0	653	100
รวม	1,661	96.3	64	3.7	1,725	100

กฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ในร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศ

1. พนักงานเจ้าหน้าที่

จากกลุ่มตัวอย่างพนักงานเจ้าหน้าที่จำนวน 162 คน ใน 4 จังหวัด พบว่า ร้อยละ 70 (112 คน) ตอบว่าไม่เคยจัดประชุมอบรมเพื่อชี้แจงเนื้อหาสาระของกฎหมายให้เจ้าของหรือผู้รับผิดชอบร้านอาหาร มีเพียงร้อยละ 25 (4 คน) เท่านั้น ที่จัดการนิเทศในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา สำหรับการสำรวจตรวจสอบร้านอาหารพบว่า ร้อยละ 78.4 (120 คน) ไม่เคยติดตามตรวจสอบเพื่อดูว่าได้มีการปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่

นอกจากนี้ ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา มีพนักงานเจ้าหน้าที่เพียง 9 คน จากจำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ 162 คน ใน 4 จังหวัด ตอบว่า เคยได้รับแจ้งว่าร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งได้รับแจ้งทั้งสิ้น 21 ครั้ง โดยรับแจ้งจากประชาชน 9 ครั้ง ครู อาจารย์และข้าราชการอื่นๆ 9 ครั้ง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 3 ครั้ง เมื่อได้รับแจ้งแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำหรือว่ากล่าวตักเตือน และไม่เคยแจ้งตำรวจเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย ซึ่งตรงกับข้อมูลที่ได้จากเจ้าของหรือผู้รับผิดชอบร้านอาหารว่าไม่เคยถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการตามกฎหมายเลย

ด้านพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งมากกว่าร้อยละ 40 ให้ความเห็นว่า อุปสรรคที่สำคัญของการปฏิบัติงานตามกฎหมายมีดังนี้คือ ร้านอาหารไม่ให้ความร่วมมือ ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ ขาดอำนาจลงโทษ เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ให้ความร่วมมือ ผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจน้อย เนื่องจากกระทรวงสาธารณสุขไม่เอาใจจริงเอาใจในเรื่องนี้

2. เจ้าหน้าที่ตำรวจ

เจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวน 657 นาย ใน 4 จังหวัดที่ให้ข้อมูลได้ให้ความเห็นว่า เห็นด้วยกับกฎหมายฉบับนี้ถึงร้อยละ 92.6 (608 นาย) ไม่เห็นด้วยร้อยละ 2.8 (18 นาย) ที่เหลือไม่แสดงความคิดเห็น สำหรับผู้ปฏิบัติงานในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวน 22 นาย เคยรับแจ้งให้ดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย เป็นจำนวน 30 ครั้ง โดยให้ข้อมูลว่า ได้รับแจ้งจากประชาชนมากที่สุด จำนวน 8 ครั้ง รองลงมาจากพนักงานเจ้าหน้าที่ จำนวน 7 ครั้ง โดยเมื่อได้รับแจ้งแล้วได้ดำเนินการว่ากล่าวตักเตือน 10 ครั้ง

ลงโทษตามที่กฎหมายระบุ 8 ครั้ง ที่เหลือส่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำต่อไป ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ข้อมูลที่ได้จากพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าของร้านอาหารที่บอกว่าจะไม่เคยถูกตำรวจลงโทษตามกฎหมาย ไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระยะเวลาที่ดำเนินการสำรวจในแต่ละกลุ่มไม่ตรงกัน

อย่างไรก็ตาม พอสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานตามกฎหมายฉบับนี้ ทั้งในส่วนของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดำเนินการไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

ประชาชนคิดอย่างไรต่อกฎหมายคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นประเทศเสรีนิยม และมีความเป็นประชาธิปไตย เกี่ยวกับเรื่องนี้ความคิดเห็นของประชาชนน่าจะเป็นเสียงสะท้อนที่มีน้ำหนักมากที่สุดว่า กฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่สามารถคุ้มครองสุขภาพของเขาได้หรือไม่ เพียงใด

คำว่าประชาชนในที่นี้ คือประชาชนที่ไม่รับประทานอาหารในห้องอาหารปรับอากาศ ในเขตอำเภอเมืองของ 4 จังหวัด จาก 4 ภาค จำนวน 515 คน เป็นเพศชาย 271 คน เพศหญิง 244 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-40 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 279 คน ระดับปริญญาตรีและสูงกว่า 236 คน ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 173 คน (ร้อยละ 33.6) ทำงานในบริษัทเอกชน จำนวน 134 คน (ร้อยละ 26) ที่เหลือ จำนวน 97 คน (ร้อยละ 18.8) มีอาชีพค้าขาย และเป็นนักเรียน นักศึกษา จำนวน 94 คน (ร้อยละ 18.3) โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.2) มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000-15,000 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างนี้ ร้อยละ 63.8 ให้ข้อมูลว่าไม่เคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 21.5 เป็นผู้สูบบุหรี่ ที่เหลือร้อยละ 14.7 เป็นผู้ที่เคยสูบบุหรี่มาก่อน โดยกลุ่มตัวอย่างนี้ส่วนใหญ่เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 19 ปี

กล่าวโดยสรุป ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจัดเป็นกลุ่มคนที่เรียกว่าเป็นชนชั้นกลางในเมือง มีจำนวนเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย เป็นผู้สูบบุหรี่ร้อยละ 21.5 ใน

จำนวนนี้ผู้สูบบุหรี่ร้อยละ 93.4 เป็นเพศชาย ที่เหลือร้อยละ 6.6 เป็นเพศหญิง (อัตราส่วนใกล้เคียงกับอัตราการสูบบุหรี่ของคนไทยทั่วประเทศคือประมาณร้อยละ 25) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 จังหวัด มีข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวข้างต้น คล้ายคลึงกัน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับข้อมูลอื่นๆ ที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

1. ลักษณะการรับประทานอาหาร ในห้องอาหารปรับอากาศ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คือร้อยละ 42 เป็นผู้รับประทานอาหารในร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศ สัปดาห์ละมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 38 รับประทานอาหารเดือนละ 1-3 ครั้ง โดยที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 60 มารับประทานอาหารกับเพื่อน รองลงมา ร้อยละ 29 มารับประทานอาหารกับครอบครัว นอกจากนี้ส่วนใหญ่ร้อยละ 55 มาทานอาหารในช่วงเย็น (17.00-20.00 น.) รองลงมา ร้อยละ 35 คือช่วงกลางวัน และร้อยละ 41.4 ใช้เวลานั่งอยู่ในห้องอาหาร 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง รองลงมา ร้อยละ 37 ใช้เวลา 1 ชั่วโมงครึ่งถึง 2 ชั่วโมงครึ่ง

2. ความรู้ความเข้าใจเรื่องโทษภัยบุหรี่

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี โดยร้อยละ 98.4 เชื่อว่า บุหรี่มีโทษต่อสุขภาพร่างกายต่อผู้สูบบุหรี่และร้อยละ 96 เชื่อว่า บุหรี่มีโทษต่อผู้อยู่ใกล้เคียงด้วยความเชื่อนี้ไม่มีความแตกต่างหรือมีความสัมพันธ์กับเพศ ระดับการศึกษา รวมทั้งผู้ที่สูบบุหรี่ ผู้ที่เคยสูบบุหรี่และผู้ไม่สูบบุหรี่

3. ความรู้เรื่องกฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 81 ทราบดีว่าการสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ภายในห้องอาหารปรับอากาศ เป็นการผิดกฎหมายโดยไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศหญิง เพศชายหรือความแตกต่างระหว่างผู้สูบบุหรี่และผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยร้อยละ 43 ทราบข้อมูลเรื่องนี้จากโทรทัศน์ รองลงมา ร้อยละ 19 ทราบจากโปสเตอร์ แผ่นพับ และร้อยละ 15 ทราบจากหนังสือพิมพ์

4. ความเห็นต่อการดำเนินการตามกฎหมาย

ผู้รับประทานอาหารร้อยละ 34.1 ให้ข้อมูลว่า ยังคง

พบเห็นร้านอาหารปรับอากาศที่ไม่มีการแบ่งพื้นที่เขตปลอดบุหรี่และเขตสูบบุหรี่ สำหรับการจัดเขตปลอดบุหรี่นั้น ประชาชนพบว่าร้านอาหารใช้เครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่มีลักษณะเป็นป้ายวงกลมสีแดงและมีแถบสีแดงพาดทับรูปบุหรี่ (เป็นสติ๊กเกอร์ได้มาจากกระทรวงสาธารณสุขและโครงการรณรงค์เพื่อกาไม่สูบบุหรี่ มูลนิธิหมอชาวบ้าน)

ข้อมูลที่น่าสนใจคือ ประชาชนที่ไปรับประทานอาหารตอบว่า หากสามารถเลือกได้จะเลือกนั่งในเขตปลอดบุหรี่ถึงร้อยละ 77 ในจำนวนนี้แตกต่างกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย โดยเพศหญิงขอเลือกนั่งในเขตปลอดบุหรี่มากกว่าคือร้อยละ 89.2 ขณะที่เพศชายขอเลือกนั่งร้อยละ 65.4 นอกจากนี้ ผู้ไม่สูบบุหรี่ จำนวนร้อยละ 91.1 และผู้เคยสูบบุหรี่ จำนวนร้อยละ 84.9 จะขอเลือกนั่งในเขตปลอดบุหรี่ ขณะที่ผู้สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 28.1 เท่านั้นที่ขอเลือกนั่งเขตปลอดบุหรี่

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลมีความเห็นว่า ในห้องอาหารปรับอากาศที่มีการแบ่งพื้นที่เป็นเขตปลอดบุหรี่ และเขตสูบบุหรี่นั้น คนที่มารับประทานอาหารส่วนใหญ่ร้อยละ 71 (365 คน) ปฏิบัติตามกฎหมาย ร้อยละ 29 (149 คน) ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จำนวนกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ที่ปฏิบัติตามกฎหมายมีความรู้สึกรำคาญกลิ่นบุหรี่ และไม่พอใจที่มีคนฝ่าฝืนกฎหมาย และใช้วิธีเลือกนั่งห่างๆ หรือย้ายไปนั่งไกลๆ มีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 10 (39 คน) เท่านั้นที่บอกพนักงานเสิร์ฟหรือบอกผู้สูบบุหรี่โดยตรง นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าแม้ว่าผู้สูบบุหรี่สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่แล้วก็ตาม ยังได้กลิ่นบุหรี่และรู้สึกรำคาญถึงร้อยละ 32 (117 คน) และร้อยละ 61 (223 คน) บอกว่าได้กลิ่นบุหรี่แต่พอทนได้ มีจำนวนน้อยมากที่บอกว่าไม่ได้กลิ่นบุหรี่เลยคือ ร้อยละ 7 (25 คน)

5. เห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48 มีความเห็นว่า ควรขยายเขตปลอดบุหรี่เพิ่มขึ้นจากเดิมคือจากร้อยละ 50 ของพื้นที่เป็นร้อยละ 75 ของพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38 เห็นควรให้ร้านอาหารเป็นเขตปลอดบุหรี่เต็มพื้นที่ รวมเป็นร้อยละ 86 ที่ต้องการให้ขยายเขตปลอดบุหรี่เพิ่มขึ้นจากเดิม นอกจากนี้

กฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ในร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศ

ยังเสนอให้ร้านอาหารที่ไม่ปรับอากาศจัดเขตปลอดบุหรี่ด้วย ถึงร้อยละ 93 (474 คน) ตลอดจนมีจำนวนร้อยละ 96 (494 คน) เห็นว่าควรลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายที่สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ให้จริงจังกว่าที่เป็นอยู่

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวจัยในประชาชนกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม ใน 4 จังหวัด จาก 4 ภาค พบว่าคนเหล่านี้เป็นกลุ่มชนชั้นกลางที่อยู่ในเขตเมือง มีการศึกษาสูงกว่าคนไทยโดยทั่วไป ได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นอย่างดีโดยเฉพาะโทรทัศน์ ทำให้มีความรู้เรื่องโทษภัยบุหรี่ ต่อทั้งผู้สูบบุหรี่และผู้ที่อยู่ใกล้เคียง กลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มมีความเห็นไปในทำนองเดียวกันว่า ควรขยายเขตปลอดบุหรี่เพิ่มขึ้น รวมทั้งเห็นด้วยกับการให้ร้านอาหารที่ไม่ปรับอากาศจัดเขตปลอดบุหรี่ และเห็นด้วยกับการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างจริงจัง

ในส่วนของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้ดำเนินการเรื่องนี้ ในลักษณะตั้งรับ พบว่ามีความกระตือรือร้นน้อย โดยได้ให้ความเห็นที่น่าสนใจว่า ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานส่วนต่างๆ ผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจน้อยเนื่องจากกระทรวงสาธารณสุขไม่เอาใจจริงเอาใจในเรื่องนี้ อีกทั้งไม่เคยแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินการทางกฎหมาย ในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจเองก็ไม่ได้ดำเนินการในเรื่องนี้ อย่างเต็มกำลัง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเห็นว่าภารกิจด้านอื่น มีความสำคัญกว่า ส่วนประชาชนผู้มารับประทานอาหารซึ่งน่าจะเป็นเสียงสะท้อนที่น่าจะมีน้ำหนักมากที่สุด ให้ความเห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎหมาย และรู้สึกไม่พอใจเมื่อเห็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย นอกจากนี้ ร้อยละ 86 ของกลุ่มประชาชน ต้องการให้ร้านอาหารปรับอากาศขยายเขตปลอดบุหรี่เพิ่มจากเดิม ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างอื่น

ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงสาธารณสุข

1. ควรกำหนดนโยบายและการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจนในเรื่องการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

เช่น มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการและนิเทศงานติดตามประเมินผลว่าทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้ดำเนินการในเรื่องนี้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างไรบ้าง

2. ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องโทษภัยของบุหรี่และสุขภาพ ตลอดจนสาระที่สำคัญของกฎหมายฉบับนี้ ทางสื่อที่ประชาชนส่วนใหญ่เข้าถึง เช่น สื่อโทรทัศน์ วิทยุ ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3. สนับสนุนงบประมาณให้องค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์ในการรณรงค์เพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรปรับแก้ประกาศกระทรวงสาธารณสุขให้ขยายเขตปลอดบุหรี่ในร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศ ตลอดจนกำหนดให้มีเขตปลอดบุหรี่ในร้านอาหารที่ไม่ปรับอากาศอย่างน้อยร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

1. พัฒนากลไกในการนิเทศ ติดตามให้ความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการตรวจสอบร้านอาหารที่มีห้องอาหารปรับอากาศอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. พัฒนากลไกในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการทำความเข้าใจกับสาระสำคัญของกฎหมาย ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3. ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสุ่มตรวจลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย แล้วทำเป็นข่าวส่งให้สื่อมวลชนเพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบโดยทั่วกันเป็นระยะๆ รวมทั้งอาจเปรียบเทียบปรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายในอัตราที่ต่ำ แต่ใช้มาตรการทางสังคมเป็นหลัก เช่น เสนอข่าวทางสื่อมวลชน เพื่อให้ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

4. ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ต่อสาธารณชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดจนเรียกร้องให้ชุมชนและสังคมมีความเข้มแข็งในการตรวจสอบผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย

5. สนับสนุนการรวมกลุ่มของนักเรียน เยาวชน

และประชาชนผู้สนใจในการรณรงค์เรียกร้องสิทธิของผู้บริโภคด้านสุขภาพ โดยการสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ ข้อมูลข่าวสาร และวิชาการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะต่อประชาชน

1. ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยการแจ้งข่าวเมื่อพบเห็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย ขณะเดียวกันก็แจ้งให้สื่อมวลชนทราบ เพื่อให้สื่อมวลชนช่วยตรวจสอบองค์กรของรัฐ
2. ให้แสดงออกอย่างมีมารยาท สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย ด้วยการปฏิเสธการนั่งในห้องอาหารปรับอากาศที่ไม่แยกเขตปลอดบุหรี่ หรือมีเขตปลอดบุหรี่แต่มีผู้

กำลังสูบบุหรี่ ทั้งนี้ควรบอกพนักงานเสิร์ฟหรือเจ้าของร้านให้ทราบด้วย

3. ควรมีการรวมกลุ่ม ชมรม หรือองค์กรในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ เพราะจะทำให้มีพลังในการดำเนินงาน โดยมีแนวร่วมทั้งจากนักวิชาการ สื่อมวลชน ผู้นำชุมชน ตลอดจนมีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายกับกลุ่มชมรม/องค์กรในกรุงเทพฯ หรือจังหวัดอื่นๆ ทั่วประเทศ

คมคำ ♦ ความคิด

“ระบบการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยอยู่ในสภาพที่อ่อนแอมาก จำนวนนักวิจัยซึ่งมีอยู่ประมาณ 2 คน ต่อประชากร 10,000 คนนั้น น้อยกว่าที่ควรมีประมาณ 10 เท่า งบประมาณค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยของประเทศ ซึ่งในปีงบประมาณ 2539 เป็นเงินประมาณ 7 พันล้านบาทนั้น น้อยกว่าที่ควรจะเป็นประมาณ 5 เท่า ผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ ซึ่งมีจำนวนปีละประมาณ 600-700 เรื่อง ก็น้อยกว่าที่ควรมีประมาณ 10 เท่า ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์โดยตรง เพื่อนำไปจดสิทธิบัตรก็น้อยกว่าที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับ 10-20 เท่า”

⇒ ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช “การบริหารงานวิจัย: แนวคิดจากประสบการณ์”